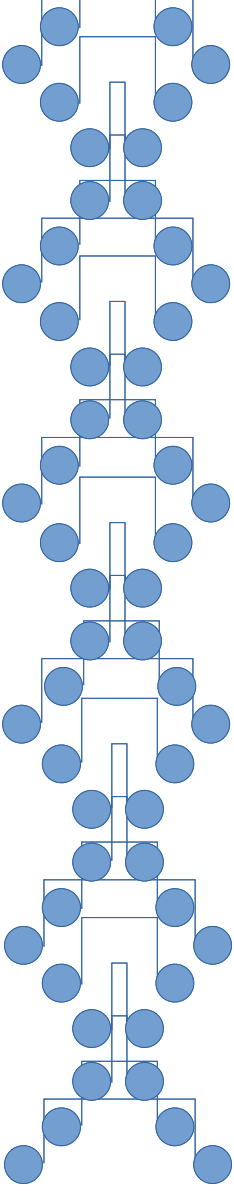

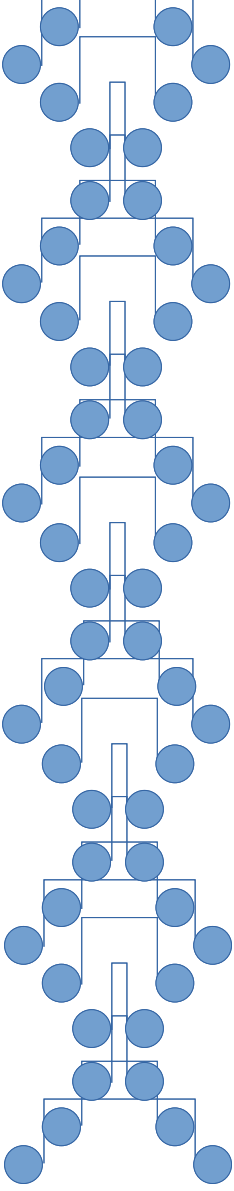
СУЧАСНЕ ПРОЧИТАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕЇ

Модератор Галина Лисенко, к. і. н., доцент кафедри УДІД

ПОГОВОРИМО ПРО...

- Українські землі в складі Російської та Австрійської імперій впродовж XIX – на початку XX ст..
- Українське національно-культурне відродження.
- Проблеми формування української нації.

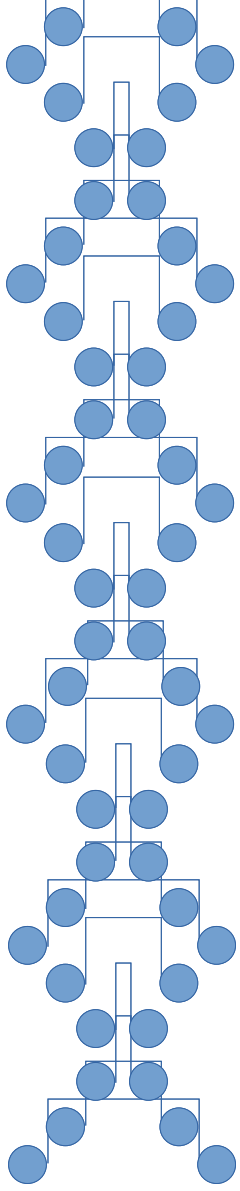

Політичне становище українців

на початок XIX століття було найскладнішим в Європі. Рівень їх дезінтегрованості, у порівнянні з іншими народами, був найвищим за тривалістю, масштабами та наслідками.

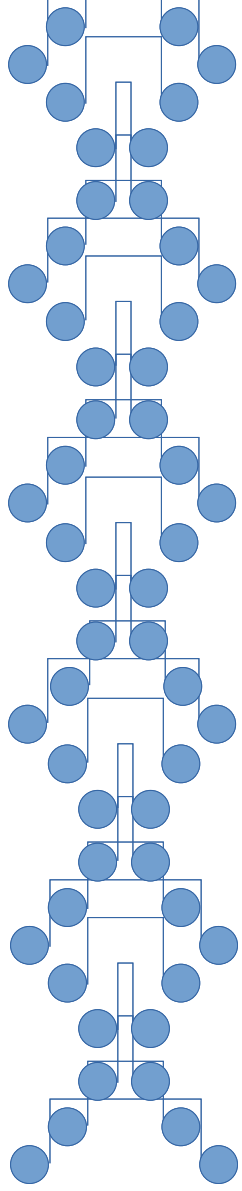
В середовищі української інтелігенції зароджується **ідея необхідності боротьби за відродження національної свідомості народу.**

Саме питання **української національної ідеї** та **українського національного відродження** стало стрижневим впродовж усього XIX століття.

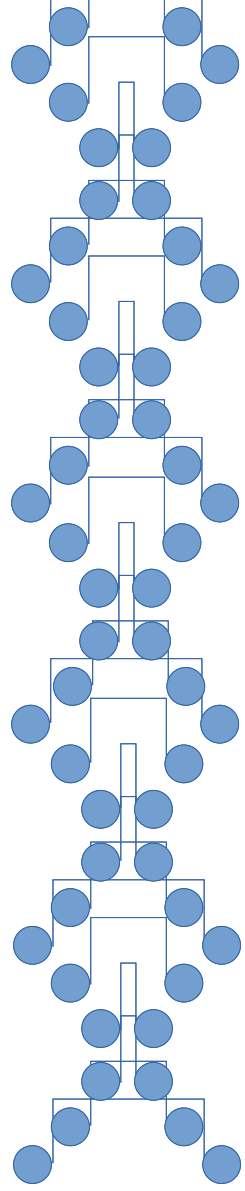

Українські землі у складі **Російської імперії** поділялися на чотири регіони: Слобожанщина, Лівобережжя, Правобережжя і Південь, що складало близько 85% земель, заселених українцями.

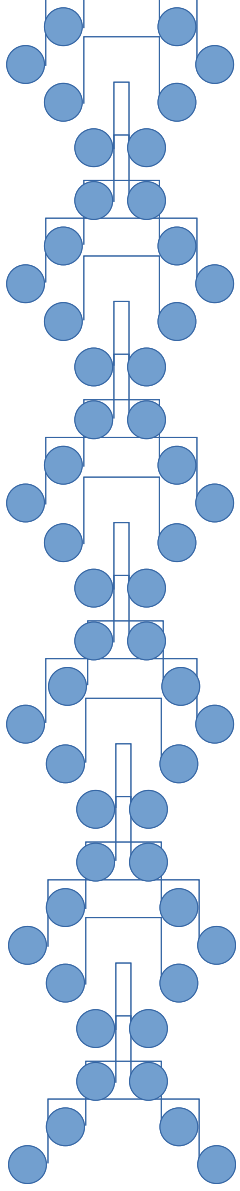
У складі **Австрійської імперії** перебувало приблизно 15% українських земель, а саме Східна Галичина, Північна Буковина та Закарпаття.

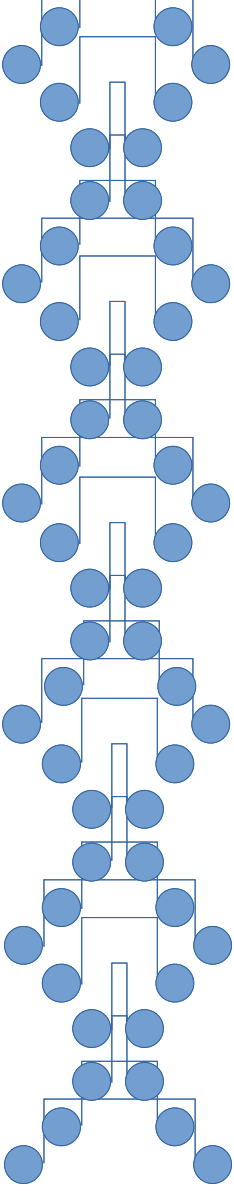

Лівобережжя	Слобожанщина	Правобережжя	Південна Україна
(Київщина, Чернігівщина, Новгород-Сіверщина) було найбільш українським за складом населення (95%), тому стало основою для розвитку українського національного руху.	заселялась у XVII ст. вихідцями з Правобережжя, що зумовило 86% українців у складі населення, у 1835 р. там утворено Харківську губернію.	було строкате в етнічному плані, до польського повстання 1830-31 рр. сильними були польські позиції, опісля його придушення збільшилася російська присутність, але 85% населення складали українці.	(Катеринославська, Херсонська, Таврійська губернії) мала найвищі в Російській імперії показники приросту населення. Взагалі українці на Півдні складали 74% населення.

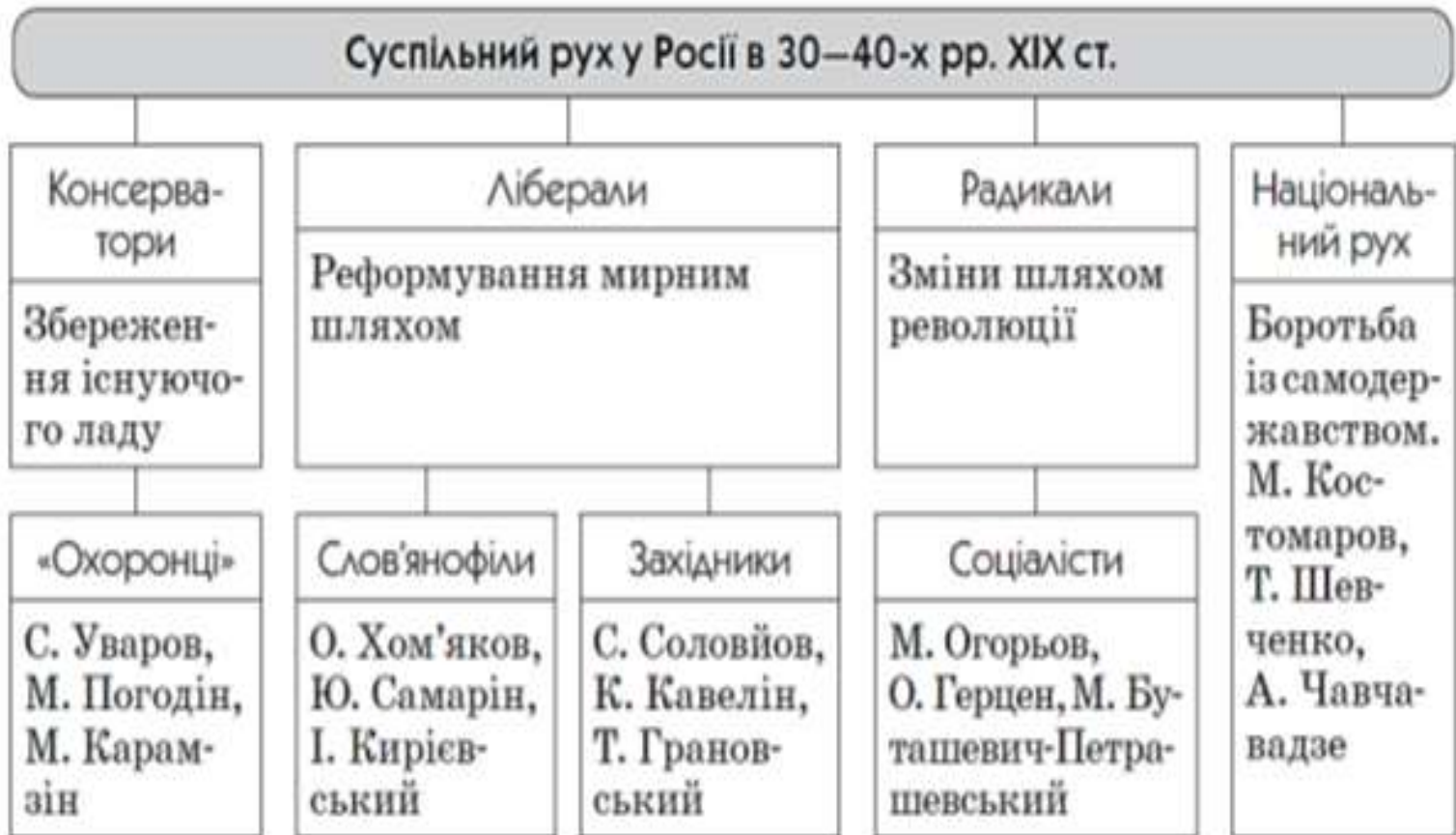
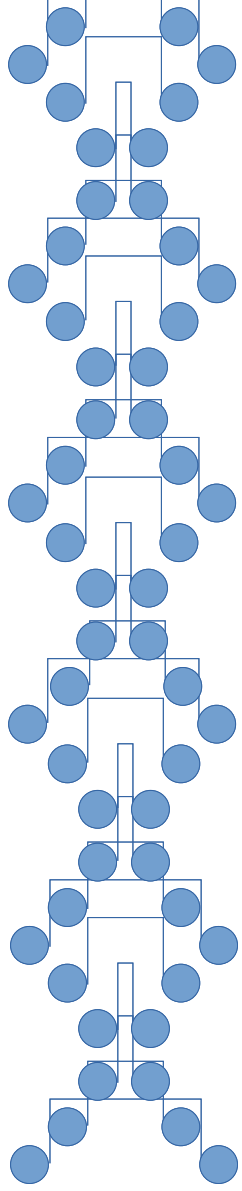
Також значна кількість українців проживала на Кубані,
Дону, у Воронежській, Курській, Гродненській,
Могилівській і Бессарабській губерніях Російської
імперії!!!

Західноукраїнські землі належали до різних адміністративних одиниць Австрійської імперії:

- **Закарпаття** (40% населення були українці) було частиною Угорського королівства,
- **Буковина** (69 % населення були українці) являла собою окрему адміністративну одиницю,
- **Східна Галичина** (заселена на 71 % українцями) була об'єднана із Західною (де переважали поляки) у Королівство Галиції і Лодомерії зі столицею у Львові.

Радикалізація національно-визвольного руху в західноукраїнських землях

Суспільно-політичні течії в Західній Україні на рубежі XIX–XX ст.

Москвофіли

У своїй діяльності орієнтувалися на Росію, вважаючи її гарантом української незалежності й поширюючи вплив росіян у Західній Україні

Народовці

Вбачали у Польщі гаранта незалежності Західної України. Народовці багато зробили для розвитку освіти («Просвіта», 1868), культури (театр, 1864) та науки (НТШ) на Західній Україні

Радикали

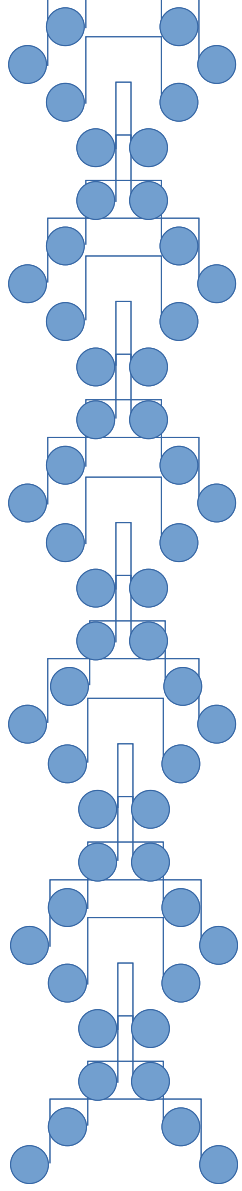
1899 – УДП (Українська демократична партія)

1891 – Національно-спортивне товариство «Сокіл-батько»

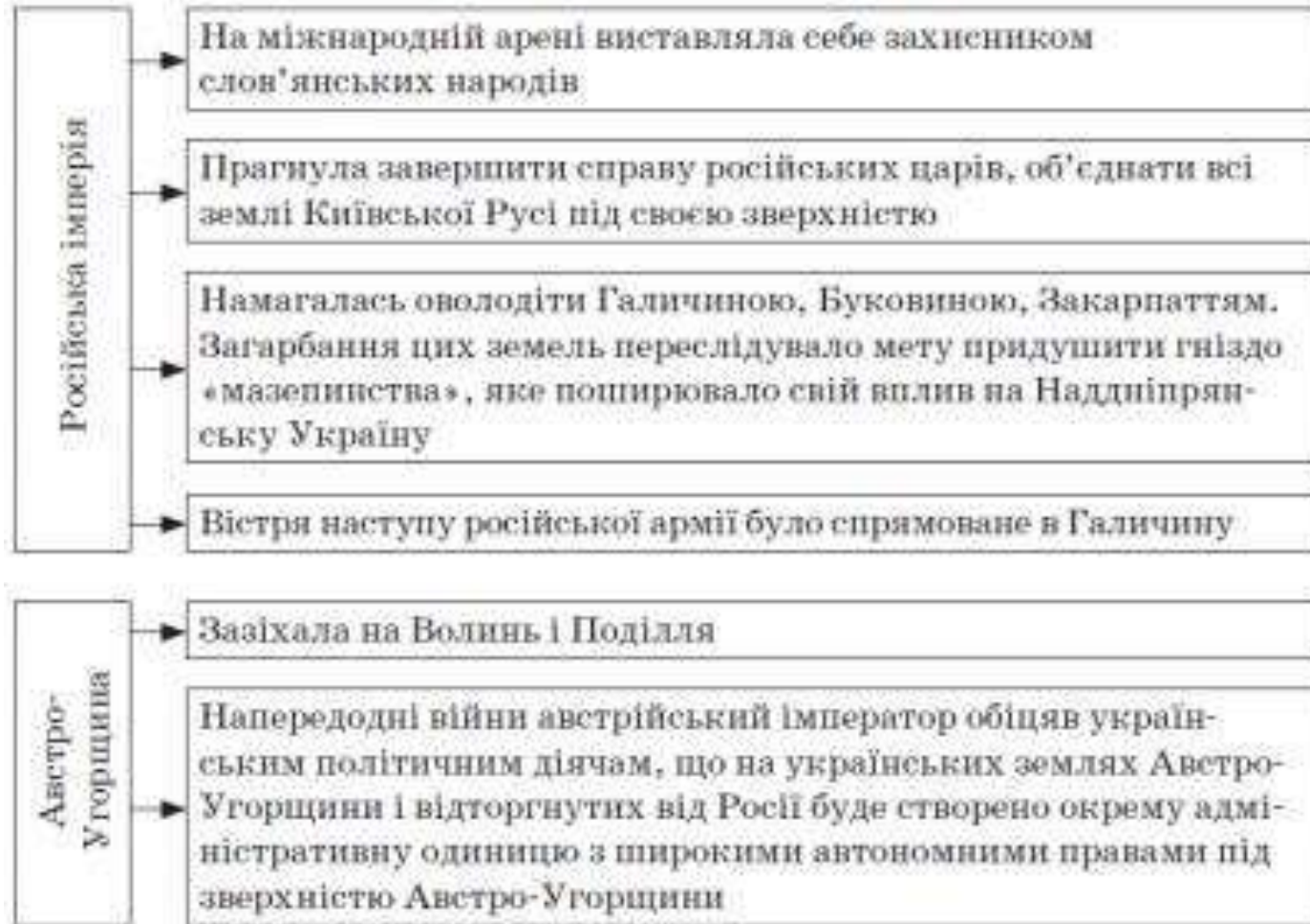
1900 – Стрілецько-спортивне товариство «Січ»

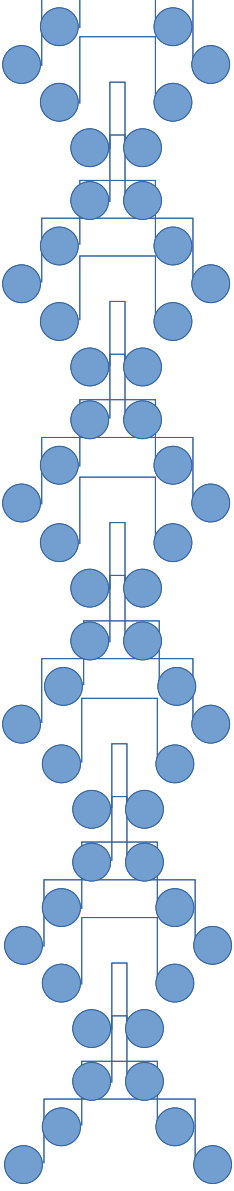
У 1918 р. очолила боротьбу за створення ЗУНР (Західноукраїнської Народної Республіки)

Кадрова кузня збройних сил ЗУНР (УГА – Українська галицька армія) та легіону Українських січових стрільців Є. Коновальця

Напередодні Першої світової війни

Національно-культурне відродження

Це особливий етап національного руху на українських землях, який характеризується пробудженням національної свідомості, активізацією національно-культурного життя, визріванням національної ідеї.

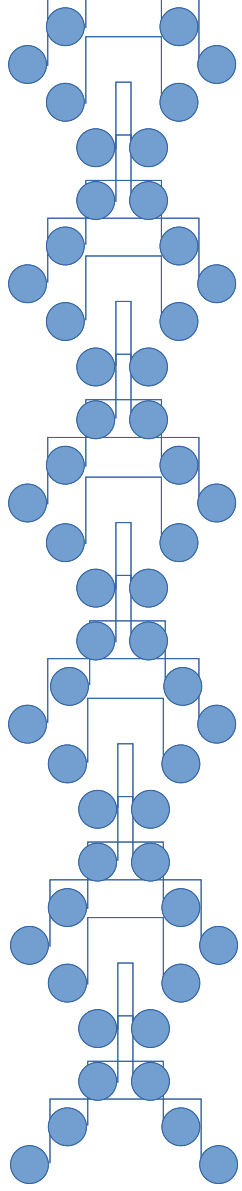
Найкращі умови для утвердження національної самосвідомості склалися на Лівобережжі.

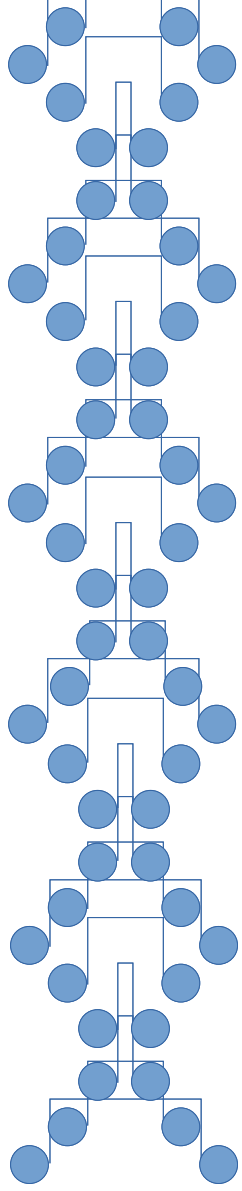
причини українського національного відродження

політика
національного
гноблення з
боку Росії та
Австро-
Угорщини

Зростання
активності
дворянства,
інтелігенції,
духовенства

Зовнішній
вплив: ідеї
Великої
Французької
революції кінця
XVIII ст.,
Вітчизняна
війна 1812 р.

політика національного гноблення

назад

З боку Росії

Валуєвський циркуляр 1863 р.
заборонив друкування літератури та
викладання українською мовою.

МВС Валуєв: «ніякої окремої
малоросійської мови не було, немає і
бути не може»

Емський указ Олександра II 1876 р.
заборонив ввезення літератури
українською мовою, українські п'єси
та пісні, використання української
мови в початкових школах,
державних закладах.

Назва «Україна» була заборонена.

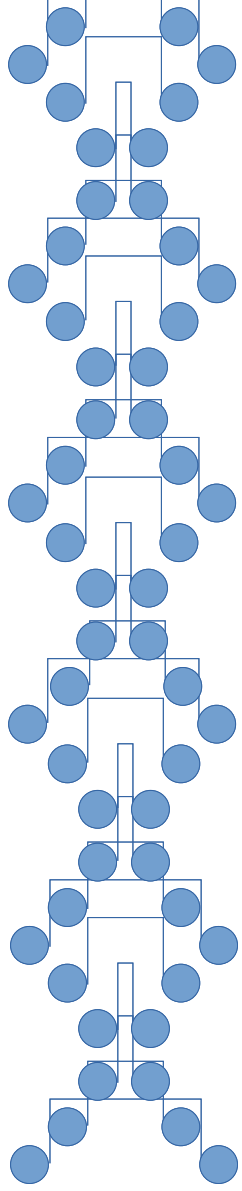
З боку Австро-Угорщини

обмежувалося викладання українською
мовою в школах

Українською не викладали у жодному вузі

Однак українська мова і культура
формально не заборонялися.

Австро-Угорщина, на відміну від Росії,
була конституційною монархією. Тут
існували певні політичні свободи,
центральный парламент і крайові
сейми, вибори до яких здійснювалися
за участю всього населення. У XIX ст.
саме Західна Україна стала центром
національного відродження.

Періоди процесу українського національного відродження (за І.Колесник):

Реставраційний (80-ті рр. XVIII ст. – перша чверть XIX ст.)	найактивніша і найкультурніша верства українського суспільства (дворянство) прагнула реставрувати залишки автономного устрою України в межах Російської імперії.
Романтичний (20 – 60-ті рр. XIX ст.)	характеризується поширенням популярної тоді ідеї народності, яка мала чудові наслідки на українському ґрунті, у тому числі – ідею слов'янської єдності
Народницько-громадівський період (60 – 80-ті рр. XIX ст.)	постав під впливом російського народницького руху, але зі своїми специфічними ознаками як-то: ідея національної окремішності, просвітницька спрямованість тощо.
Національно-політичний період (90-ті рр. XIX ст. –	підсумував досягнення українства на шляху до формування нації, коли до національного

**фольклорно-
етнографічний**

(кінець XVIII —
40-і роки XIX ст.)

збирання та ви-
вчення історичних
документів, етногра-
фічних і фольклорних
пам'яток

культурницький

(40-і роки XIX ст. —
кінець XIX ст.)

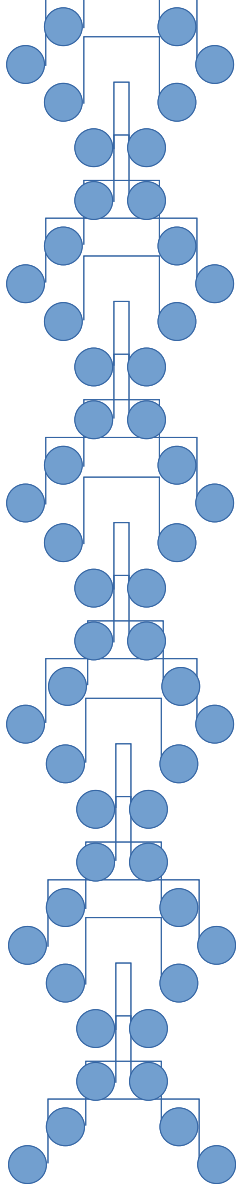
боротьба за розши-
рення сфери вжитку
української мови,
стрімкий розвиток
української літератури,
науки, шкільництва,
театру

політичний

(кінець XIX ст. —
початок XX ст.)

поява та зміцнення
політичних органі-
зацій, боротьба за
національне визво-
лення

Особливості українського національного відродження на західноукраїнських землях

- За тривалий час перебування у складі різних держав західні українці фактично **втратили власну національну еліту**. **Єдиною суспільною верствою, спроможною відігравати роль лідерів народу, було ДУХОВЕНСТВО.**
- **Початок** був пов'язаний з діяльністю **ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОГО ДУХОВЕНСТВА.**
- **Більш консервативний характер** порівняно з Наддніпрянщиною.
- **Значний культурний вплив Наддніпрянщини на західноукраїнське відродження.**
- **Імперська влада** використовувала український рух як **противагу** польському та угорському рухам і водночас **стримувала**, не бажаючи його посилення.

Науково-культурницька діяльність української інтелігенції

- Кінець XVIII – початок XIX ст. – **національно-культурне відродження** в Україні.
- Вчені створюють перші узагальнюючі твори з історії України:
- У **1846 р.** вийшла друком **«Історія Русів»** невідомого автора, в якій показаний історичний розвиток України з давніх часів до XVIII ст., підкреслюється відмінність між Україною і Московією.
- **1822** – 4 томна **«Історія Малої Росії» Дмитра Бантиш-Каменського.**
- **1842-1843 рр.** – п'ятитомна **«Історія Малоросії» Миколи Маркевича.**
- Вплив на розвиток історичної науки справили **Микола Костомаров, Володимир Антонович, Дмитро Багалій, Михайло Грушевський.**

Науково-культурницька діяльність української інтелігенції

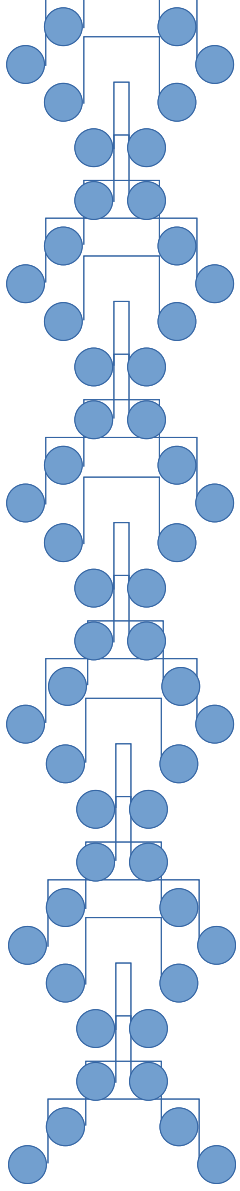

- Дослідники вивчають народні пісні, легенди, традиції, побут, обряди.
- Створюють перші праці з **етнографії, фольклористики та мовознавства** України.
- Григорій Калиновський. «Опис весільних українських простонародних обрядів» (1777 р.),
- Микола Цертелєв. «Опыт собрания старинных малороссийских песен» (1819 р.),
- Михайло Максимович. «Малоросійські пісні» (1827 р.), «Українські народні пісні» (1834 р.).

Науково-культурницька діяльність української інтелігенції

- **Іван Котляревський** – родоначальник української літератури.
- У **1798 р.** він видав поему **«Енеїда»**, вперше уживши українську народну мову як літературну.
- У **1834 р. Григорій Квітка-Основ'яненко** видав **«Малоросійські повісті»** - перші прозові твори українською мовою.
- З виходом **«Кобзаря» Тараса Шевченка у 1840 р.** за українською мовою остаточно затверджується статус літературної.
- Отже, початок **національно-культурного відродження в Україні** виявляється у вивченні історії, етнографії та фольклорних пам'яток народу. Відроджується українська мова, заявляє про себе українська література.

У середині 1840-х рр. склалися умови, які сприяли оформленню національної політичної думки, організаційному згуртуванню інтелігенції, тобто переходу процесу українського національного відродження на **вищий, політичний** етап.

Кирило–Мефодіївське братство

М. Костомаров

М. Гулак

В. Білозерський

Г. Честакінський

П.Куліш

10 ВЕРЕСНЯ
1861 РОКУ

1001 pin

[illegible]

О. Лазаровський

3 березня 1861 року

ліквідовано кріпачтво

Як разставити із воєни, як не поїхати з України, а
виступити проти злочинної влади, проти
покази нову демократичну лугу життя, і це не
можливо істотно, іррегулярно жити.

И. ШОПЧЕНКО

Будь у нас на Україні велика війна, будь великі
правителі, а ти став бище всім їм, і чин'я рідня у тебе
найбільша. Як-би був нас не довод з свого світу
звільняти, не виходити і селом опановувати: ми був нас правити
звільняти, не виходити і селом опановувати.

9 березня 1814 року

П. Куліш

my income could be lost

There are many others

9 апреля 1814 году издана в сен

Alouatta palliata (Linnaeus)

Harporhynchus *diversus* *caeruleus* *quinque*

Epurapit. Manabos & Kampana. Ak. n. 10

Agave americana L. - 180, 180, 180

1892. 1893. 1894. 1895. 1896. 1897. 1898. 1899. 1900. 1901. 1902. 1903. 1904. 1905. 1906. 1907. 1908. 1909. 1910. 1911. 1912. 1913. 1914. 1915. 1916. 1917. 1918. 1919. 1920. 1921. 1922. 1923. 1924. 1925. 1926. 1927. 1928. 1929. 1930. 1931. 1932. 1933. 1934. 1935. 1936. 1937. 1938. 1939. 1940. 1941. 1942. 1943. 1944. 1945. 1946. 1947. 1948. 1949. 1950. 1951. 1952. 1953. 1954. 1955. 1956. 1957. 1958. 1959. 1960. 1961. 1962. 1963. 1964. 1965. 1966. 1967. 1968. 1969. 1970. 1971. 1972. 1973. 1974. 1975. 1976. 1977. 1978. 1979. 1980. 1981. 1982. 1983. 1984. 1985. 1986. 1987. 1988. 1989. 1990. 1991. 1992. 1993. 1994. 1995. 1996. 1997. 1998. 1999. 2000. 2001. 2002. 2003. 2004. 2005. 2006. 2007. 2008. 2009. 2010. 2011. 2012. 2013. 2014. 2015. 2016. 2017. 2018. 2019. 2020. 2021. 2022. 2023. 2024. 2025. 2026. 2027. 2028. 2029. 2030. 2031. 2032. 2033. 2034. 2035. 2036. 2037. 2038. 2039. 2040. 2041. 2042. 2043. 2044. 2045. 2046. 2047. 2048. 2049. 2050. 2051. 2052. 2053. 2054. 2055. 2056. 2057. 2058. 2059. 2060. 2061. 2062. 2063. 2064. 2065. 2066. 2067. 2068. 2069. 2070. 2071. 2072. 2073. 2074. 2075. 2076. 2077. 2078. 2079. 2080. 2081. 2082. 2083. 2084. 2085. 2086. 2087. 2088. 2089. 2090. 2091. 2092. 2093. 2094. 2095. 2096. 2097. 2098. 2099. 2100. 2101. 2102. 2103. 2104. 2105. 2106. 2107. 2108. 2109. 2110. 2111. 2112. 2113. 2114. 2115. 2116. 2117. 2118. 2119. 2120. 2121. 2122. 2123. 2124. 2125. 2126. 2127. 2128. 2129. 2130. 2131. 2132. 2133. 2134. 2135. 2136. 2137. 2138. 2139. 2140. 2141. 2142. 2143. 2144. 2145. 2146. 2147. 2148. 2149. 2150. 2151. 2152. 2153. 2154. 2155. 2156. 2157. 2158. 2159. 2160. 2161. 2162. 2163. 2164. 2165. 2166. 2167. 2168. 2169. 2170. 2171. 2172. 2173. 2174. 2175. 2176. 2177. 2178. 2179. 2180. 2181. 2182. 2183. 2184. 2185. 2186. 2187. 2188. 2189. 2190. 2191. 2192. 2193. 2194. 2195. 2196. 2197. 2198. 2199. 2200. 2201. 2202. 2203. 2204. 2205. 2206. 2207. 2208. 2209. 2210. 2211. 2212. 2213. 2214. 2215. 2216. 2217. 2218. 2219. 2220. 2221. 2222. 2223. 2224. 2225. 2226. 2227. 2228. 2229. 2230. 2231. 2232. 2233. 2234. 2235. 2236. 2237. 2238. 2239. 2240. 2241. 2242. 2243. 2244. 2245. 2246. 2247. 2248. 2249. 2250. 2251. 2252. 2253. 2254. 2255. 2256. 2257. 2258. 2259. 2260. 2261. 2262. 2263. 2264. 2265. 2266. 2267. 2268. 2269. 2270. 2271. 2272. 2273. 2274. 2275. 2276. 2277. 2278. 2279. 2280. 2281. 2282. 2283. 2284. 2285. 2286. 2287. 2288. 2289. 2290. 2291. 2292. 2293. 2294. 2295. 2296. 2297. 2298. 2299. 2300. 2301. 2302. 2303. 2304. 2305. 2306. 2307. 2308. 2309. 2310. 2311. 2312. 2313. 2314. 2315. 2316. 2317. 2318. 2319. 2320. 2321. 2322. 2323. 2324. 2325. 2326. 2327. 2328. 2329. 2330. 2331. 2332. 2333. 2334. 2335. 2336. 2337. 2338. 2339. 2340. 2341. 2342. 2343. 2344. 2345. 2346. 2347. 2348. 2349. 2350. 2351. 2352. 2353. 2354. 2355. 2356. 2357. 2358. 2359. 2360. 2361. 2362. 2363. 2364. 2365. 2366. 2367. 2368. 2369. 2370. 2371. 2372. 2373. 2374. 2375. 2376. 2377. 2378. 2379. 2380. 2381. 2382. 2383. 2384. 2385. 2386. 2387. 2388. 2389. 2390. 2391. 2392. 2393. 2394. 2395. 2396. 2397. 2398. 2399. 2400. 2401. 2402. 2403. 2404. 2405. 2406. 2407. 2408. 2409. 2410. 2411. 2412. 2413. 2414. 2415. 2416. 2417. 2418. 2419. 2420. 2421. 2422. 2423. 2424. 2425. 2426. 2427. 2428. 2429. 2430. 2431. 2432. 2433. 2434. 2435. 2436. 2437. 2438. 2439. 2440. 2441. 2442. 2443. 2444. 2445. 2446. 2447. 2448. 2449. 2450. 2451. 2452. 2453. 2454. 2455. 2456. 2457. 2458. 2459. 2460. 2461. 2462. 2463. 2464. 2465. 2466. 2467. 2468. 2469. 2470. 2471. 2472. 2473. 2474. 2475. 2476. 2477. 2478. 2479. 2480. 2481. 2482. 2483. 2484. 2485. 2486. 2487. 2488. 2489. 2490. 2491. 2492. 2493. 2494. 2495. 2496. 2497. 2498. 2499. 2500. 2501. 2502. 2503. 2504. 2505. 2506. 2507. 2508. 2509. 2510. 2511. 2512. 2513. 2514. 2515. 2516. 2517. 2518. 2519. 2520. 2521. 2522. 2523. 2524. 2525. 2526. 2527. 2528. 2529. 2530. 2531. 2532. 2533. 2534. 2535. 2536. 2537. 2538. 2539. 2540. 2541. 2542. 2543. 2544. 2545. 2546. 2547. 2548. 2549. 2550. 2551. 2552. 2553. 2554. 2555. 2556. 2557. 2558. 2559. 2560. 2561. 2562. 2563. 2564. 2565. 2566. 2567. 2568. 2569. 2570. 2571. 2572. 2573. 25

Второй вариант: *Второй вариант: при подготовке к экзамену*

Генеральный штаб Императорской армии
Секретариат

2. *Example 2*

О. Конусько

ВЕРНА 1838

[illegible]

A. SYKORCZYK

1840 КОБЗАР

Ca materiala haurita... bisericii, nob. pater-
nitas, zongani bozi, pateritas religio-nis gati &
pateritatem accedentis nescitis, pateritatem &
pateritatem pateritatem bisericii.

1. Франко

Sindmann: Was ist die Bedeutung der Idee der
 Freiheit? Ist sie nur eine Fiktion, oder hat sie eine
 tiefere Bedeutung?

Визначте: Визначте що в Петербурзі, а що лише в Україні є, і перерахуйте нагороду та ціну. Визначте, що в Україні є, а що лише в Петербурзі, і перерахуйте нагороду та ціну. Визначте, що в Україні є, а що лише в Петербурзі, і перерахуйте нагороду та ціну.

Запитання та відповідь Т. Шенченка на доповіді
в III відділі

1600 DIX

Charles F. Smith

infinita multiplici

1872

Mr. M. M. Brown

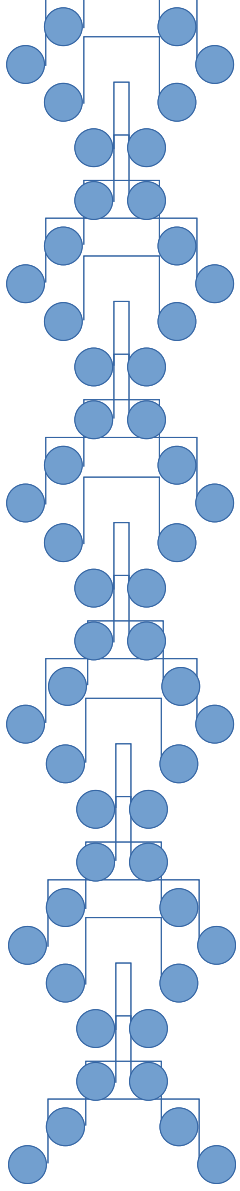
1050 pik

1940 рік

1851 рік

1050 pix

1045 01X

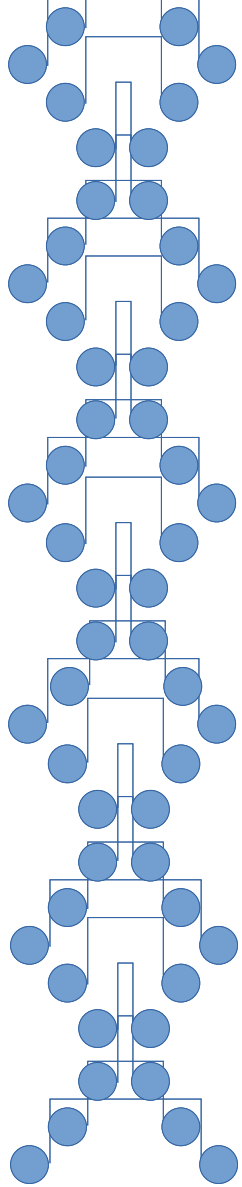
Кирило-Мефодіївське товариство

Головне завдання

Спонукаати всіх слов'ян до боротьби за економічне, соціальне й національне визволення

Програмові цілі

- Знищення царизму, кріпосного права і поділу населення на стани.
- Об'єднання слов'янських народів у єдину федерацію.
- Кожний слов'янський народ зберігає свою самостійність і незалежність й утворює власну державу з республіканською формою правління у складі федерації.
- Управління Слов'янською федерацією повинен здійснювати Слов'янський собор із представників усіх слов'янських народів.
- Проголошення рівності, демократичних прав і свобод народів.
- Розвиток національної мови та культури усіх слов'янських народів.
- Українському народові відводилася місія визволителя та об'єднувача усіх слов'янських народів.
- Правове законодавство має ґрунтуватися на релігійних ідеях

«Руська трійця»
(1833—1837 рр.) —
галицьке літературне
угруповання, очолюване **М.
Шашкевичем, Я.
Головацьким та І.
Вагилевичем**, що з кінця
1820-х років розпочало на
Західних Українських
Землях національно-
культурне відродження.

The illustration depicts an open book with a textured, aged cover. On the left page, there is a black and white engraving of three men: one standing in the background and two seated in the foreground. The right page contains text in Ukrainian. Below the text, there is a small illustration of a red quill pen and a small dark ink bottle. The entire scene is set against a background of yellow and brown textures, suggesting a historical or literary theme.

Національний рух у другій половині ХІХ ст.

Громади — культурно-освітні об'єднання, що стали виникати в різних містах України (Києві, Чернігові, Харкові, Полтаві, Одесі та ін.), а також у середовищі української інтелігенції Петербурга після реформи 1861 року.

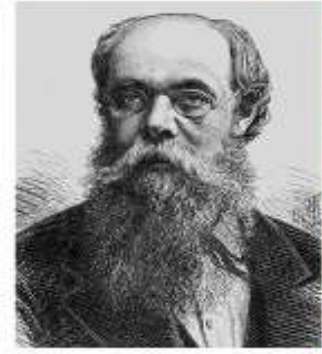
М. Драгоманов

П. Чубинський

Зібрання товариства «Просвіта», 1868 р.

О. Кониський

Громадівський рух на українських землях

I етап - 50-60 рр. XIX ст.

1859 р. – перша громада, Петербург

Склад: М. Костомаров, П. Куліш, Т. Шевченко, В. Білозерський.

Діяльність:

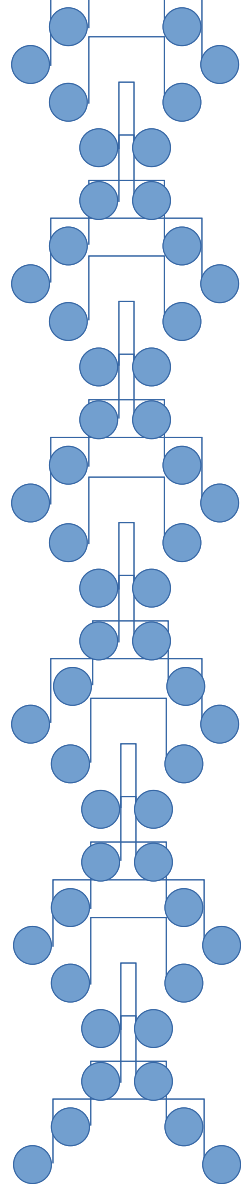
- Видання першого українського журналу «Основа» – 1861 р.
- Друк творів українських письменників та вчених.
- Виступи за відродження української мови.
- Розвиток освіти.

1861 р. – Українська громада у Києві. Такі ж громади у Чернігові, Харкові, Полтаві

Склад: близько 200 чоловік. Очолював В. Антонович.

Діяльність: доводили, що український народ є окремою нацією.

- Дружнє ставлення до усіх слов'янських народів.
- Необхідно підвищувати свідомість українського народу.
- Організовували недільні школи для дорослих, здійснювали навчання українською мовою, створювали підручники.
- Друкували книжки, відкривали школи, бібліотеки, виступали з лекціями, видавали газети, журнали.

Володимир Антонович

- Український історик, археолог, етнограф.
- Закінчив Київський університет, згодом професор університету, голова історичного товариства Нестора-літописця.
- Стояв на чолі руху «хлопоманів».
- Опублікував статтю «Моя сповідь», в якій закликав поляків бути чесними.
- Очолив Українську громаду в Києві.
- Автором праць з історії України.
- Майже півстоліття стояв на чолі громадсько-політичного життя в Україні.

II етап: 1870-1890 рр. XIX ст.

Діяльність «Старої громади» у Києві

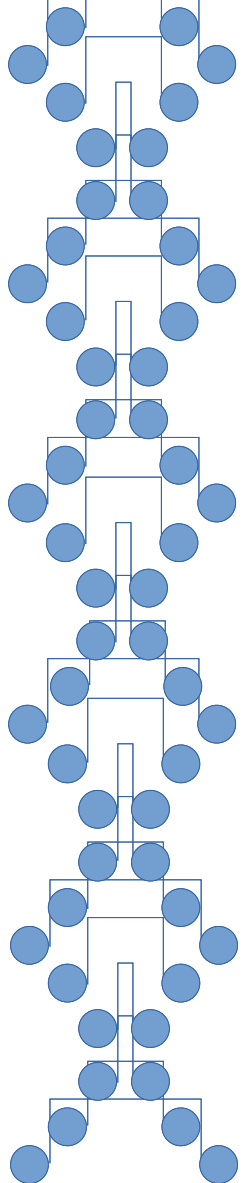
Засновник – В. Антонович

Діяльність:

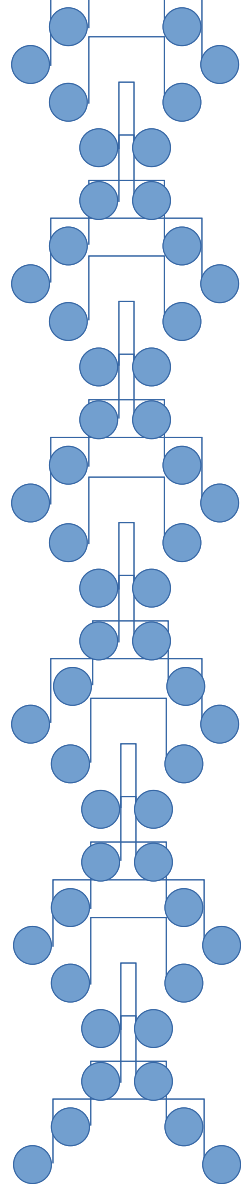
- Збирання й публікація етнографічних матеріалів і праць з історії.
- Заснування Історичного товариства Нестора-літописця – 1873 р.
- Заснування південно-західного відділу Російського географічного товариства на чолі з Г. Галаганом – 1873 р.
Учасники: М. Зібер, М. Драгоманов, О. Русов.
- Видання газети «Київський телеграф» – 1873-1875 рр.
- 1876 р. – нелегальна діяльність.

Значення діяльності:

- Заклали підвалини української науки.
- Вплинули на розвиток українського руху в Західній Україні.
- Завершили об'єднання течій українського руху.
- Науково обґрунтували окремість українського народу.
- Підвели український рух до політичної стадії.
- Забезпечили наступність поколінь українського народу.

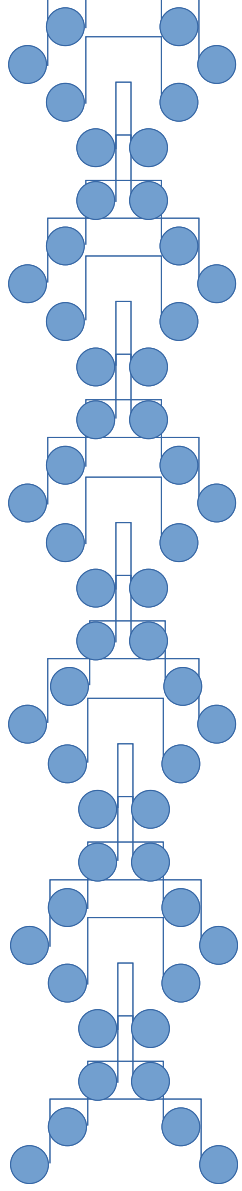

В основі запропонованої Драгомановим програми українського національного руху лежали такі принципи як **демократизм; федералізм; культурництво; еволюційність; європеїзм**. Саме на цих принципах у 1898 р. у Києві була створена **Загальноукраїнська безпартійна організація (ЗУБО)**, яка виконувала роль координатора діяльності громад.

Українська національно свідомо молодь стала організовувати радикально спрямовані громади, які називалися «молоді» або «студентські», найвідомішим з яких стало Братство тарасівців (1891–1898 рр.; І. Липа, М. Байздренко, М. Базькевич, В. Боровик).

ПОШТІВКА
"ЄДНАЙМОСЯ, БРАТАЙМОСЯ..."

22 СІЧНЯ
ДЕНЬ СОБОРНОСТІ УКРАЇНИ
В ЄДНОСТІ СИЛА

**“Україна була, єсть і
буде завжди окремою
нацією, і як кожна
нація, так і вона
потребує національної
волі для своєї праці й
поступу...”**

Із політичного маніфесту
"Братства Тарасівців"
1891 р.

УКРАЇНСЬКИЙ
ІНСТИТУТ
НАЦІОНАЛЬНОЇ
ПАМ'ЯТІ

Значення діяльності

Ідея самостійності України

1895 рік

Самостійність стає
стратегічною метою в
Галичині

Юліан Бачинський і його праця "Україна irredenta" ("Україна уярмлена")

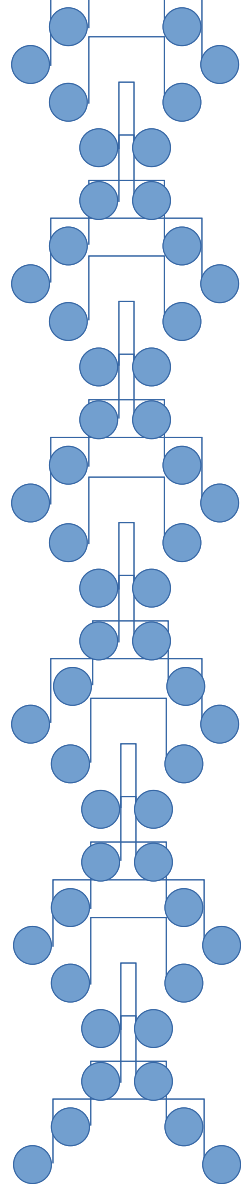

1896 рік

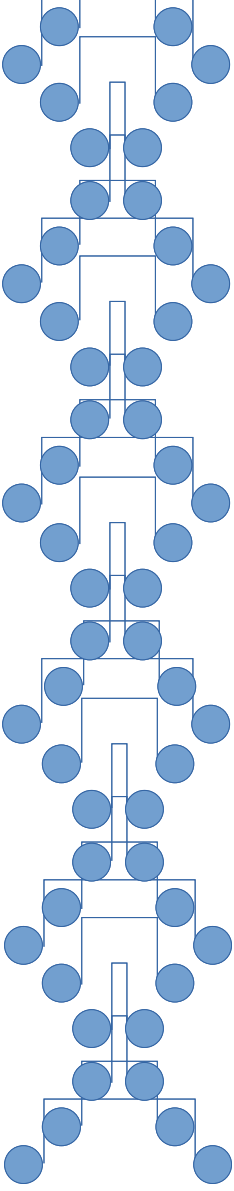
Праця Юліана
Бачинського "Україна
irredenta" ("Україна
уярмлена") - вперше
обґрунтовано ідею
самостійності для
українців

Друковані органи:

- місячник "Народ" (видавався у 1890-1895, 1918),
- місячник для селянства "Хлібороб" (1891-1895),
- "Громадський голос".

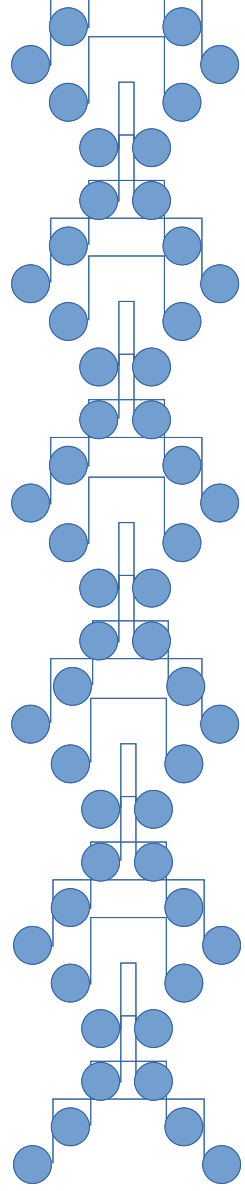

Радикальна партія на своїм 4-м зїзді у Львові 29 грудня 1895 р. заявила у своїй програмі, що «здійснення усіх її ідеалів можливе тільки при **повній політичній самостійности русько-українського народу** і повнім необмеженім праві його рішати самому в усіх справах, що його дотикають».

Перші політичні партії Західної України».

Назва політичної партії	Рік заснування	Лідери політичної партії	Програмні цілі
УРП	1890	І.Франко
М.Павлик,
С.Данилович,
Є.Левицький	утвердження соціалізму,
демократизація суспільного
життя,
перебудова Австро –
Угорської імперії на засадах
«правдивого автономізму»
УНДП	1899	В.Охримович,
Єлевицький,
І.Франко	Боротьба за національну
самостійність України
УСДП	1900	М.Ганкевич,
Д.Бачинський,
Р.Яросевич,
С.Вітик	Побудова соціалізму через
реформи та легальні
парламентські форми
боротьби

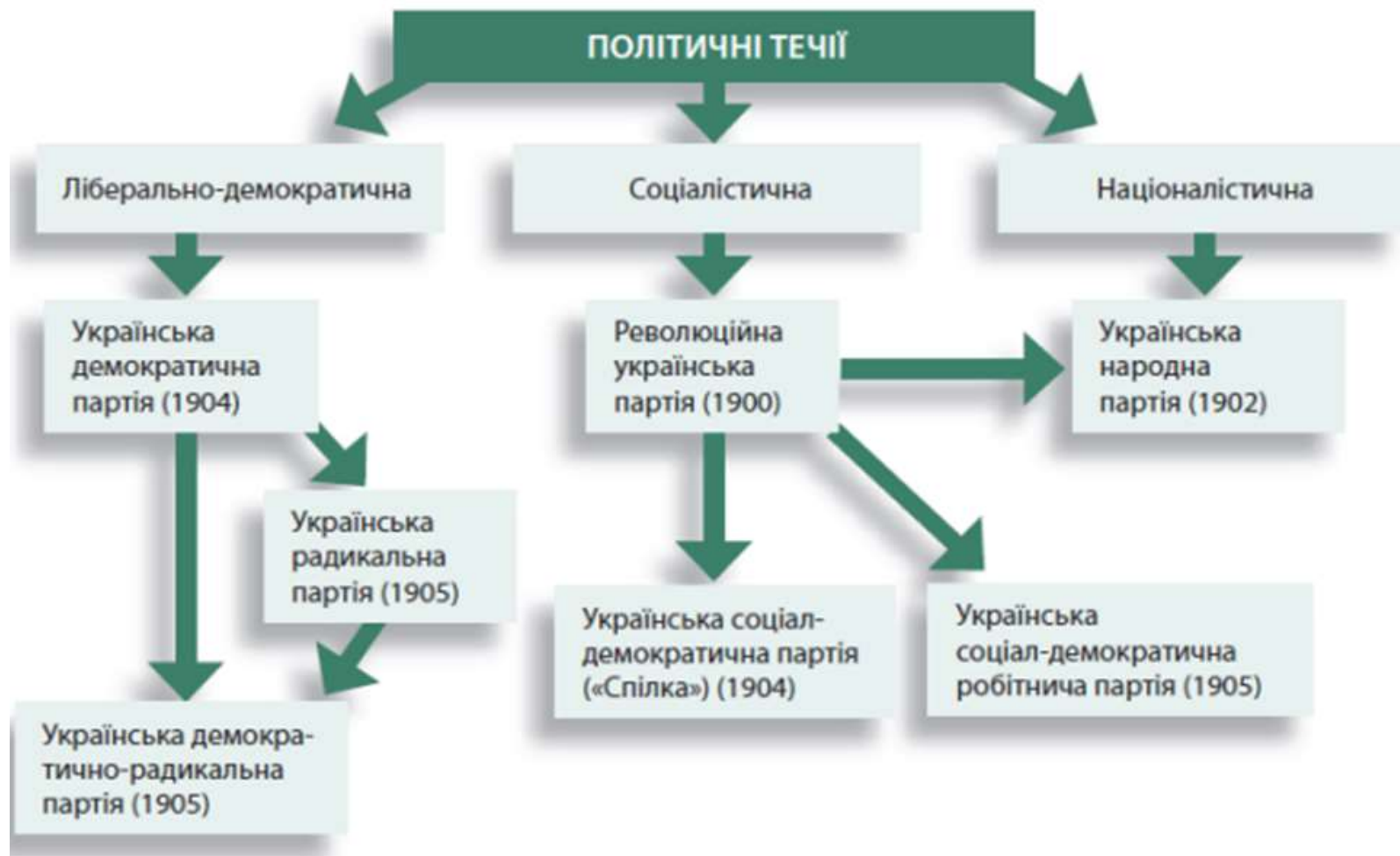
У січні 1900 р. вийшло перше число львівського місячника «Молода Україна: часопись української молодіжи», який мав державницьке й соціалістичне спрямування:

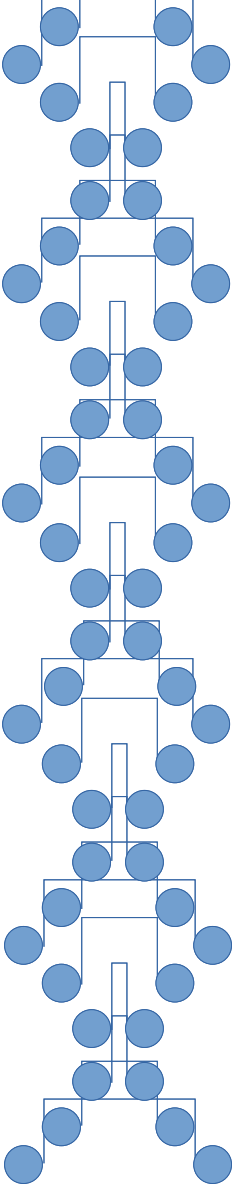
*«Наша національна ідея – се не само питанє мови, не само питанє етнографічної відрубности, се питанє **політичної незалежності**, питанє потреб поневолених верств нашого народу, повної соціальної справедливости <...>»*

Микола Міхновський

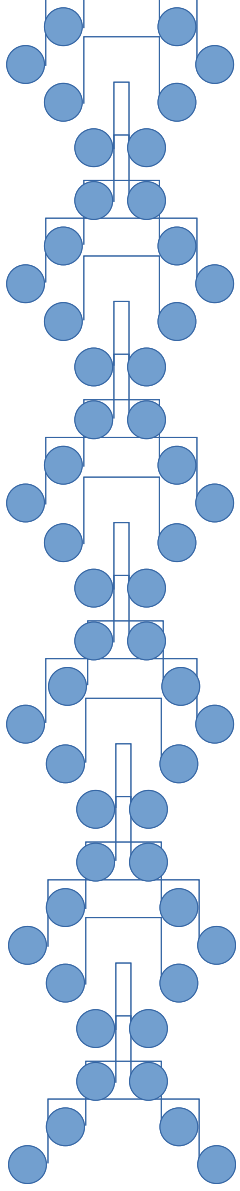
Перші політичні партії в підросійській Україні

Проблеми формування української нації

- Нація – це велика, стала група людей, об'єднаних спільним походженням та історією, мовою, культурою, самосвідомістю та певними інтересами.
- Нація – це явище історичне, яке виникає на певному етапі розвитку людства.
- Швидке формування сучасних націй відбувається у період розвитку капіталістичних відносин, посилення економічних зв'язків, утворення внутрішнього ринку.

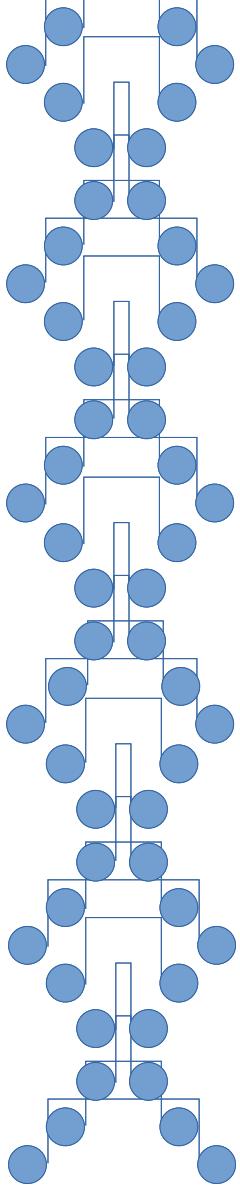

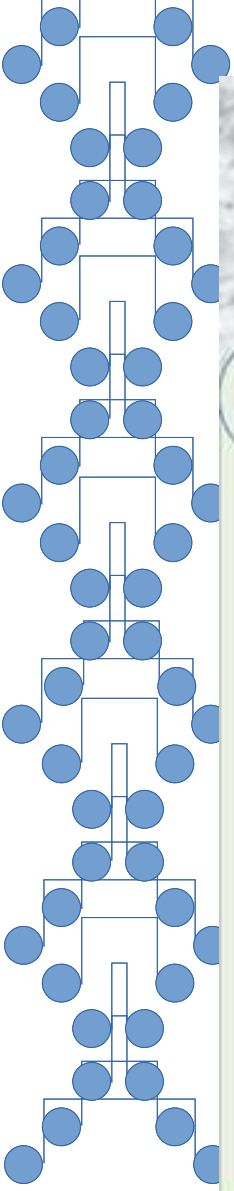
Важливою умовою формування нації є зростання **національної самосвідомості**: формується на ґрунті розуміння головних національних інтересів і вироблених спільних цілей (визвольної національної боротьби, національного відродження, розбудови національної державності тощо), досягнення яких сприяло б розквіту й зміцненню цієї нації.

Хто був виразниками самосвідомості українського народу на різних етапах його історичного розвитку?

Також для нації характерні:

- ❖ територіальна єдність,
- ❖ політичне самовизначення (у національній державі),
- ❖ єдина літературна мова,
- ❖ національна психологія,
- ❖ відмінність соціальної структури.

Формування модерної української нації

Творення модерних націй слід розглядати як частину загальнішого процесу - поступового перетворення аграрного, малограмотного і мало мобільного суспільства на індустріальне, освічене і мобільне, з широкими політичними правами та економічною свободою для всіх його членів, а не лише для верхівки. Головними історичними процесами, які визначали специфіку новітніх часів, вважають **виникнення і поширення модерної демократії, розвиток індустріалізації та появу двох нових великих суспільних сил - націоналізму і соціалізму.**

Я.Грицак.

Перешкоди на шляху до формування української нації

Відсутність власної
державності.

Поділ території
України між двома
державами —
Російською та
Австро-Угорською
імперіями, що
ускладнювало
зв'язки між
українськими
землями.

Економічне,
соціальне й
національне
гноблення
українського
народу з боку цих
держав.

Антиукраїнська
культурно-освітня
політика з боку
російського та
австрійського урядів.

Національна ідея
ще не опанувала усі
верстви
українського
населення

MyShared

Чинники, що впливали на формування української нації

Русифікація і полонізація міст України

Посилення міграційних процесів внаслідок надлишку трудових ресурсів на селі

Посилення процесу національної ідентифікації серед українських переселенців

Ой, Канадо, Канадочко,
Яка ж ти зрадлива,
Не одного чоловіка
З торбою пустила.

Нема там і дня такого,
Щоби що не сталося,
Тому побив уголь плечі,
Того поламало...

Ой, Канадо, Канадочко,
Яка ж ти зрадлива,
Не одного чоловіка
З жінкой розлучила.

Чинники, що впливали на формування української нації

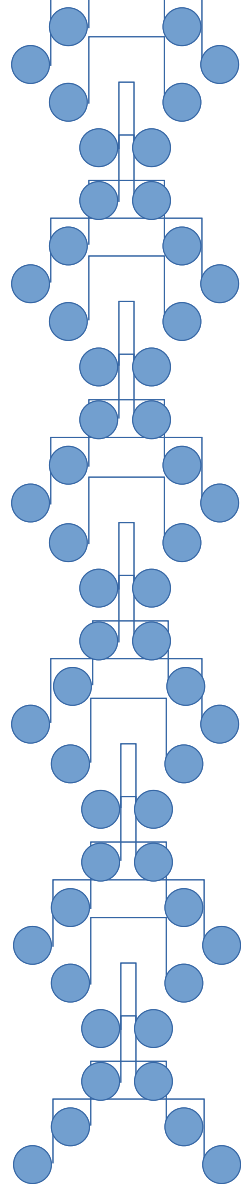
Утвердження ринкових
відносин

Зміцнення внутрішньо
економічних
українських зв'язків

Суперечливий
розвиток української
економіки

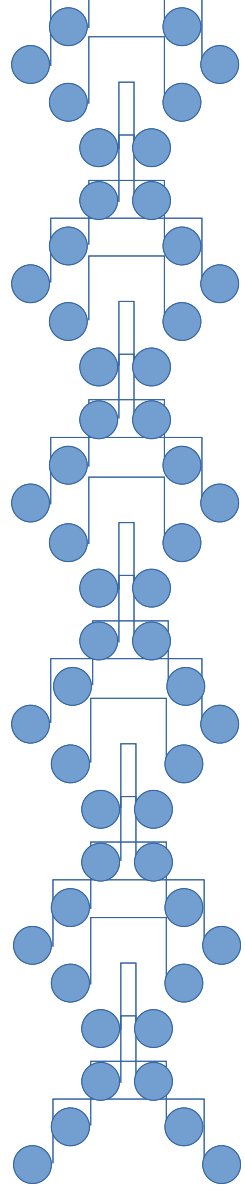
Поштова листівка початку XX ст.
«Типи малоросів»

.Процес консолідації української нації значно прискорився після **ліквідації феодално-кріпосницьких відносин** у середині XIX ст.

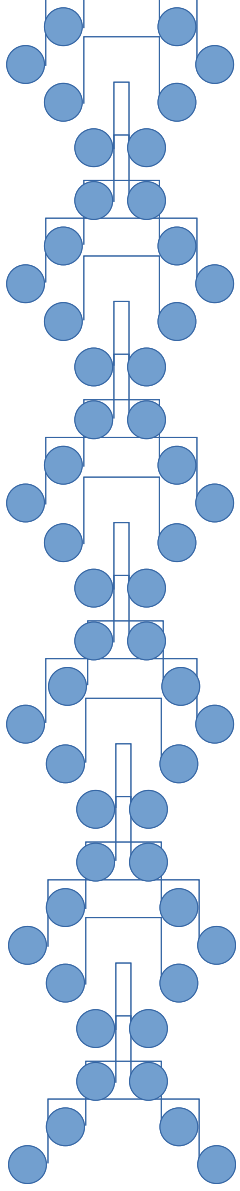
. Визначальну роль у цьому процесі відігравала та частина українських земель, що відома в історії під назвою Наддніпрянщини.

.Українське населення Східної Галичини, Північної Буковини й Закарпаття бачило в Наддніпрянській Україні свій природний центр, а відтак – прагнуло до возз'єднання з ним, щоб створити єдину **соборну (об'єднану) незалежну національну державу**.

Іван Франко першим в історії української літератури заявив про ідею соборності Української держави і переконував українство ще в ХІХ столітті, що Україна може постати лише за умови об'єднання Наддніпрянської і Західної України.

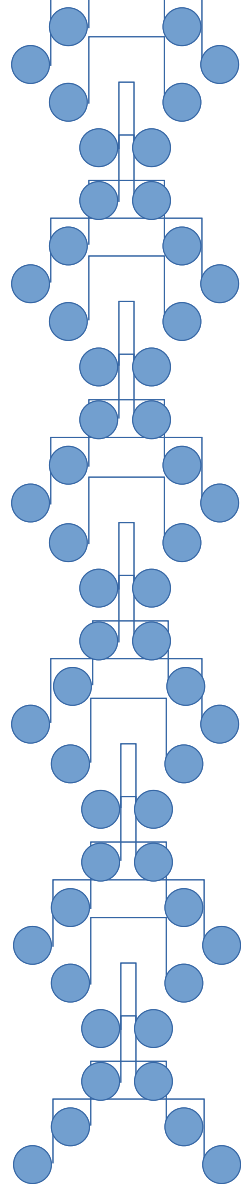
«Ми мусимо навчитися чути себе українцями – не галицькими, не буковинськими українцями, а українцями без меж і кордонів»

«...Якщо ми хочемо до Європи, то символом європейського виміру української ідентичності є Франко...

Він був один із небагатьох, хто серйозно трактував соціально-економічне питання...»

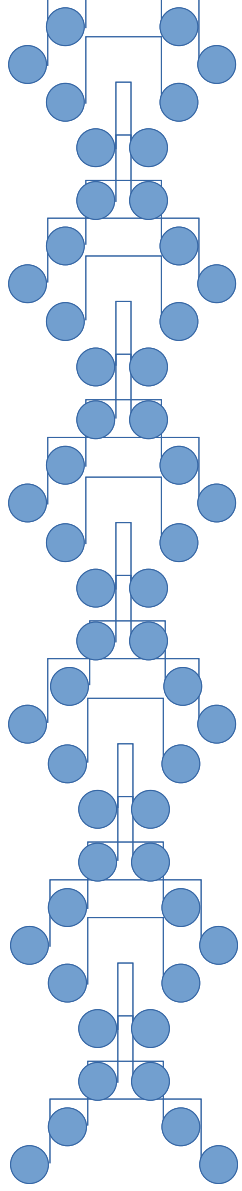
Я. Грицак, історик

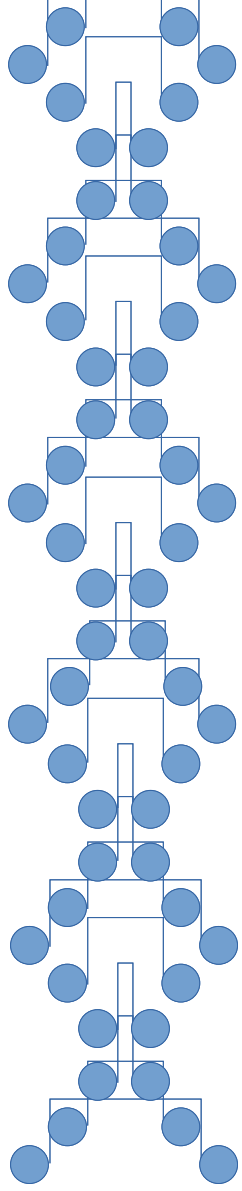

Іван Франко – це перший
політично свідомий
громадянин держави
Україна, тієї держави, яка на
думку Франка, повинна була
і мусіла відродитися.

У добу Франка держави
України не було, але вже був
її громадянин – Іван Франко.

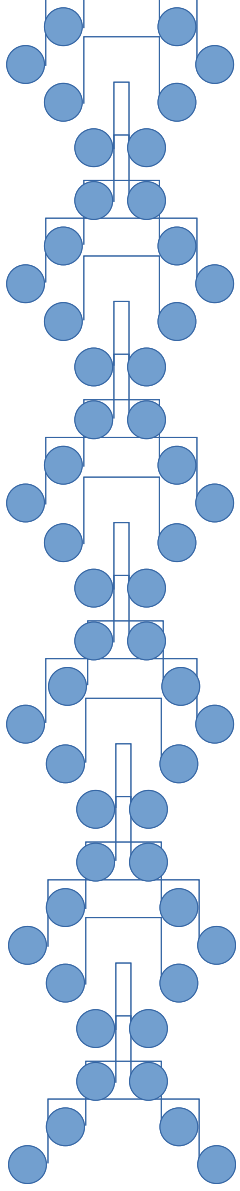

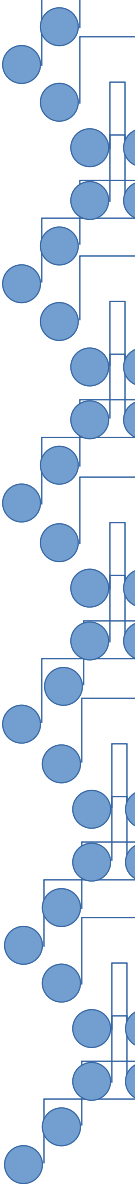

Портрет Івана Франка на вулиці Грушевського під час Революції гідності

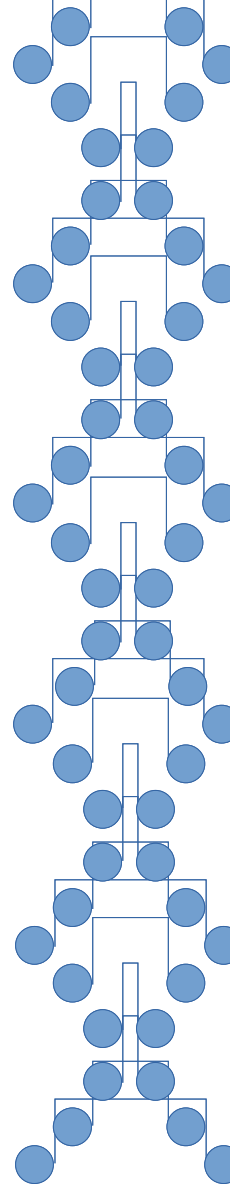

- ❖ Отже, через названі негативні чинники українська нація формувалась впродовж XIX століття як **селянська**, оскільки 84% населення складали селяни.
- ❖ Взагалі на кінець XIX – початок XX століття в сучасному значенні поняття **українська нація не склалася**.
- ❖ Але провідною в цей період була **національна ідея**, що формувалась, загартовувалась і максимально виявила себе впродовж 1917-1921 рр.

Слава Україні!

Далі буде...